

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

REKENINGKUNDE

MODEL 2013

MEMORANDUM

PUNTE: 300

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag verloor het nie (geen strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbel penalisering word toegepas nie.
2. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
3. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die deelpunt toe vir die syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie).
4. Tensy anders getoon is, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punte toe te ken. Indien geen + of –teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
5. Waar aangedui word, mag deelpunte toegeken word om tussen die kwaliteit van die kandidate se antwoorde te differensieer.
6. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as finale negatiewe syfer getoon word nie.
7. Waar metodepunte vir bewerking toegeken word, moet die nasiener die redelikheid van die antwoord ondersoek voor die punt toegeken word.
8. Wanneer metodepunte toegeken word maak seker dat die kandidate nie volpunte kry vir enige item wat foutief is nie.

Hierdie memorandum bestaan uit 16 bladsye.

VRAAG 1

1.1

Bereken die BTW-bedrag verskuldig aan SAID aan die einde van Junie 2013.

KOJ	✓✓ 197 820
KBJ	✓ -173 880
DJ	✓✓ +73 290
DAJ	✓ -10 395
KJ	✓ -87 255
KAJ	✓ +10 815
Oninbare skulde	✓✓ -840
Onttrekkings	✓✓ +1 890
	✓ 11 445

13

1.2

**GROOTBOEK VAN DURBANSE VEERPYLTJIEKLUB
LEDEGELD**

2012 Jan	1	Opgelope inkomste	✓ 3 150	2012 Jan	1	Vooruitontvange inkomste	✓ 1 750
Des	31	Vooruitontvange inkomste ✓	✓ 1 400	Des	31	Bank ✓	✓ 31 500
		Inkomste en uitgawe ✓	✓ 31 150			Ledegeld afgeskryf ✓	✓ 1 050
						Opgelope inkomste ✓	✓ 1 400
			35 700				35 700

12

1.3.1 **Noem die veranderinge wat Max Handelaars in die Krediteurgrootboekrekening van Boo Groothandelaars sal aanbring om by die korrekte saldo uit te kom.**

Saldo volgens Krediteurgrootboek		24 880
Regstelling op Debietnota 40	✓✓	+180
Regstelling op Debietnota 48	✓✓	-70
Korrekte saldo	✓	24 990

5

1.3.2 **Stel die Krediteurerekonsiliasiestaat op 31 Mei 2013 op.**

	Debiet	Krediet
Saldo volgens rekeningstaat	✓ 25 360	
Regstelling van Faktuur 164	✓✓ 5 600	
Regstelling van Faktuur 175		✓✓ 10 400
Debietnota 48 nie geboekstaaf		✓✓ 670
Faktuur 182 nie geboekstaaf	✓✓ 5 100	
Saldo volgens Krediteurgrootboekrekening		☑ 24 990
	36 060	36 060

OF ENKELKOLOMMETODE:

Saldo volgens rekeningstaat	✓ 25 360	
Regstelling van Faktuur 164	✓✓ +5 600	
Regstelling van Faktuur 175	✓✓ -10 400	
Debietnota 48 nie geboekstaaf	✓✓ -670	
Faktuur 182 nie geboekstaaf	✓✓ 5 100	
Saldo volgens Krediteurgrootboekrekening	☑ 24 990	

10

**TOTALE
PUNTE**

40

VRAAG 22.1 **Kies die DRIE VASTE KOSTE uit die lys van koste hieronder.**

Vaste koste 1	Salaris: Fabrieksvoorman	☒
Vaste koste 2	Fabriekshuur	☒
Vaste koste 3	Salaris: Rekenmeester	☒

3

2.2.1

GRONDSTOFVOORRAADREKENING

2012 Mrt	1	Saldo	a/b	☒ 80 000	2013 Feb	28	Grondstof uitgereik	☒	☒ 155 500
2013 Feb	28	Bank	☒	☒ ☒ 130 500			Saldo	o/b	☒ 55 000
				210 500					210 500
2013 Mrt	1	Saldo	a/b	☒ 55 000					

8

2.2.2

GOEDERE-IN-BEWERKING-VOORRAADREKENING

2012 Mrt	1	Saldo	✓ 25 000	2013 Feb	28	Klaarprodukte- voorraad✓	☑ 1 032 150
2013 Feb	28	Direkte arbeidskoste ✓	✓ 550 000			Saldo	✓ 40 000
		Direkte materiaalkoste ✓	☑ 155 500				
		Fabrieksbokoste ✓	☑ 341 650				
			sien 2.2.3				
			1 072 150				1 072 150
2013 Mrt	1	Saldo	✓ 40 000				

11

2.2.3

FABRIEKSBOKOSTE

2012 Feb	28	Water en Elektrisiteit (27 000 x $\frac{2}{3}$)	✓✓ 18 000	2012 Feb	28	Goedere-in- bewerkingvoorraad ✓	☑ 341 650
		Huur (39 600 x $\frac{2}{3}$)	✓✓ 46 400				
		Indirekte materiaal (7 500 ✓ + 22 300 ✓ + 700 ✓ – 5 300 ✓ = R25 200 x $\frac{3}{4}$ ✓)	✓ 18 900				
		Fabrieksvoorman se salaris	✓ 120 000				
		Skoonmaker se loon (37 800 x 75%)	✓✓ 28 350				
		Diverse uitgawes	✓ 110 000				
			341 650				341 650

16

2.3.1 **Gebruik die syfers wat jy in VRAAG 2.2.3 bereken het om die eenheidskoste van produksie van 'n 1 kg-pak katkos te bereken. Toon jou bewerkings.**

$$R1\ 032\ 150 \quad \checkmark \quad / 50\ 000 \text{ pakkies } \checkmark = R20,64 \quad \checkmark$$

3

2.3.2 **Bereken die gelykbreekpunt. Toon jou bewerkings.**

$$\frac{\overset{\checkmark\checkmark}{841\ 200}}{\underset{\checkmark}{41,28} - \underset{\checkmark}{19,17}} = 38\ 046 \quad \checkmark$$

5

2.3.3 **Verduidelik watter raad jy aan die eienaars sal gee oor die voorstel wat gedurende die bestuursvergadering bespreek sal word. Verduidelik TWEE punte.**

Twee geldige punte: $\checkmark\checkmark$ $\checkmark\checkmark$

Moontlike antwoorde

- Alhoewel dit die koste per pakkie sal afbring en die gelykbreekpunt sal verminder, is dit oneties om dit te doen.
- Verbruikers sal dit agterkom en na mededingers se produkte skuif.
- Onderzoek eerder ander strategieë, bv. verseker dat werkers meer doeltreffend werk (beter opleiding); onderhandel vir beter grondstofpryse; verseker dat daar geen vermorsing van grondstowwe is nie.

4

TOTALE PUNTE
50

VRAAG 3**KAYDEE WINKELS
NOTAS TOT FINANSIËLE STATE****3.1.1 VASTE BATES**

	Grond en Geboue	Toerusting
Drawaarde aan die begin van die jaar	2 296 920	340 000
Kosprys (2 465 920 – 169 000)	✓ 2 296 920	620 000
Opgehoopte waardevermindering	-	(280 000)
Bewegings		
Byvoegings teen kosprys	✓ 140 000	
Vervreemdings teen drawaarde		✓✓ (6 000)
Waardevermindering vir die jaar (T: 120 400 ✓ + 3 000 ✓✓) <small>bewerking indien een deel korrek</small>		☑ (123 400)
Drawaarde aan die einde van die jaar <small>bewerking</small>	2 436 920	☑ 210 600
Kosprys	✓ 2 436 920	✓ 602 000
Opgehoopte waardevermindering	-	✓✓ (391 400)

3.1.2 PRIVAAT REKENINGE

	Kay	Dean
Netto wins soos per Inkomstestaat beide kolomme ☒	480 000	540 000
Vennote se salarisse	✓ 240 000	✓ 240 000
Rente op kapitaal	✓ 180 000	✓✓ 105 000
Vennote se bonusse	-	✓ 175 000
Primêre verdeling van wins bewerking	☒ 420 000	☒ 520 000
Finale verdeling van wins	✓✓ 60 000	✓✓ 20 000
Onttrekkings vir die jaar K:270 000 ✓ + 32 000 ✓	✓ (302 000)	✓ (320 000)
Behoue inkomste vir die jaar bewerking, beide kolomme ☒	178 000	220 000
Saldo aan die begin van die jaar	✓ (55 000)	✓ 160 000
Saldo aan die einde van die jaar bewerking	☒ 123 000	☒ 380 000

3.2 KAYDEE WINKELS BALANSSTAAT SOOS OP 28 FEBRUARIE 2013

Balansstaattotale hoef nie ooreen te stem om metodepunt vir totale te verdien nie

BATES		
Nie-bedryfsbates	bewerking indien een deel korrek	☒ 3 437 520
✓ Vaste bates	kontroleer redelikheid sien 3.2.1	☒ 2 647 520
✓ Finansiële bates (850 000 - 60 000)		☒ 790 000
6		
Bedryfsbates	bewerking indien een deel korrek	☒ 851 480
✓ Voorrade (695 130 ✓ - 32 000 ✓)		☒ 663 130
✓ Handels- en ander ontvangbare bedrae	bewerking indien een deel korrek	☒ 126 350
(128 000 ✓ - 6 000 ✓ - (12 500 ✓ - 5 180 ✓) + 11 670 ✓)		
✓ Kontant en kontantekwivalente (60 000 ✓ + 2 000 ✓)	bewerking indien een deel korrek	☒ 62 000
TOTALE BATES	bewerking	☒ 4 289 000
17		
EKWITEIT EN LASTE		
Eienaarsbelang	bewerking indien een deel korrek	☒ 3 503 000
Kapitaal		☒ 3 000 000
Privaat rekeninge	kontroleer redelikheid sien 3.2.2	☒ 503 000
3		
Nie-bedryfslaste		388 125
Lening: Goodwill Bank	bewerking indien een deel korrek	☒ 388 125
(430 000 ✓ + 78 125 ✓ - 120 000 ✓)		
4		
Bedryfslaste	bewerking indien een deel korrek	☒ 397 875
✓ Handels- en ander betaalbare bedra	bewerking indien een deel korrek	☒ 270 575
(244 375 ✓ + 12 200 ✓ + 6 600 ✓ + 7 400 ✓✓)		
✓ Oortrokke bank (9 800 ✓ - 2 500 ✓)		☒ 7 300
✓ Korttermyn gedeelte van lening	15	☒ 120 000
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	bewerking	☒ 4 289 000

45

TOTALE PUNTE
80

VRAAG 4

4.1

4.1.1	D ✓
4.1.2	C ✓
4.1.3	A ✓
4.1.4	E ✓
4.1.5	B ✓

5

4.2.1

Bereken die volgende finansiële aanwysers vir 2013:**(a) Vuurproefverhouding**

$$\overset{\checkmark}{(1\ 320\ 000 - 920\ 000)} : \overset{\checkmark}{440\ 000} = \overset{\checkmark}{400\ 000} : \overset{\checkmark}{440\ 000} = 0,9 : 1$$

(b) Gemiddelde debiteure-invorderingstermyn

$$\frac{\overset{\checkmark}{\frac{1}{2}(280\ 000 + 130\ 000)}}{\overset{\checkmark}{(60\% \times 3\ 900\ 000)}} \times \overset{\checkmark}{\frac{365}{1}} = \overset{\checkmark\checkmark}{\frac{205\ 000}{2\ 340\ 000}} \times \overset{\checkmark}{\frac{365}{1}} = 32,0 \text{ dae}$$

(c) Skuld-ekwiteitsverhouding

$$\overset{\checkmark}{900\ 000} : \overset{\checkmark}{2\ 110\ 000} = \overset{\checkmark}{0,4} : 1$$

(d) Bedryfsuitgawes op verkope

$$\overset{\checkmark}{\frac{680\ 000}{3\ 900\ 000}} \times \overset{\checkmark}{\frac{100}{1}} = 17,4\%$$

(e) % opbrengs op gemiddelde eienaarsbelang

$$\frac{\overset{\checkmark}{603\ 000}}{\overset{\checkmark}{\frac{1}{2}(2\ 110\ 000 + 1\ 940\ 000)}} \times \overset{\checkmark}{\frac{100}{1}}$$

$$= \overset{\checkmark}{\frac{603\ 000}{2\ 025\ 000}} \times \overset{\checkmark}{\frac{100}{1}}$$

$$= 29,8\% \checkmark$$

19

4.2.2 **Die vennote is tevrede met die manier waarop hulle die bedryfsuitgawes in 2013 beheer het. Haal TWEE finansiële aanwysers (werklike syfers of persentasies) aan om hulle mening te staaf.**

Verwagte antwoorde: Enige twee antwoorde ✓✓ ✓✓

- Al het die bedryfsuitgawes met R20 000 toegeneem (vanaf R660 000 tot R680 000), het die verkope met R700 000 toegeneem (vanaf R3,2m tot R3,9m).
- Die % bedryfsuitgawes op verkope het vanaf 20,6% tot 17,4% afgeneem wat aandui dat die bedryfsuitgawes goed beheer was, as jy die toename in klante in aanmerking neem.
- Die % bedryfswins het vanaf 16,9% tot 18,5% verbeter wat aandui dat die goeie beheer oor uitgawes tot 'n verbeterde netto wins gelei het (die onderneming verdien nou 18,5c in elke R1,00 van verkope teenoor 16,9c in die vorige jaar).

4

4.2.3 **Lewer kommentaar op die likiditeitsposisie van die onderneming vir 2013. Haal finansiële aanwysers (werklike syfers of persentasies) aan om jou antwoord te staaf. Noem VYF punte.**

Verwagte antwoorde: Enige vyf antwoorde ✓✓ ✓✓ ✓✓ ✓✓ ✓✓

- Die bedryfsverhouding het vanaf 1,6: 1 tot 2,9 : 1 toegeneem. Dit is nou te hoog aangesien dit vermorsing is om soveel bedryfsbates aan te hou wat nie 'n opbrengs verdien nie.
- Die vuurproefverhouding is teen 0,9 : 1 vir beide jare behou wat aandui dat die besigheid, 'n klerewinkel, suksesvol teen hierdie vlak bedryf kan word. Maar die groot verskil tussen die bedryfsverhouding en die vuurproefverhouding dui aan dat hoë voorraadvlakke 'n probleem is. Die besigheid moet probeer om voorraadvlakke teen 'n meer doeltreffende vlak te hou.
- Die voorraadomsetsnelheid is vanaf 9 keer per jaar tot 4 keer per jaar verminder wat aandui dat daar te veel voorraad voorhande is, wat hulle dalk nie sal verkoop nie. Die voorraadvlak het vanaf 44 dae tot 84 dae gestyg (voorraad het van R230 000 tot R920 000 gestyg).
- Die debiteure vereffen hulle rekeninge redelik goed, binne 32 dae teenoor 30,4 dae in die vorige jaar. Die besigheid moet verseker dat dit binne die normale kredietterme van 30 dae bly.
- Die krediteurebetalingstydperk het vanaf 22 dae tot 32 dae gestyg wat dieselfde as die debiteure-invorderingstydperk is. Die besigheid moet egter verseker dat dit ook na minder as 30 dae gebring word om die verskaffers gelukkig te hou.

10

4.2.4 **Die vennote het gedink dat dit 'n goeie idee sou wees om meer lenings in 2013 te gebruik. Haal TWEE finansiële aanwysers (werklike syfers of persentasies) aan om hul mening te staaf. Wat het hulle gedoen met die geld wat hulle geleen het, en hoe het dit die onderneming bevoordeel?**

Verwagte antwoorde:

- Die skuld-ekwiteitsverhouding het vanaf 0,1:1 tot 0,4:1 gestyg. Alhoewel dit 'n noemenswaardige styging is, is die besigheid nie in 'n gevaarlike posisie nie aangesien die ekwiteit steeds meer as dubbel die lenings is. ✓✓
- Die rentekoers op die lenings het nie gestyg nie en is steeds teen 13% wat laer is as die % opbrengs wat die besigheid verdien. ✓✓
- Hulle het 'n addisionele R700 000 geleen. ✓
- Die nie-bedryfsbates (vaste bates) het met R200 000 toegeneem wat die besigheid sal help om in die toekoms te groei. ✓✓
- Die voorraad het met R690 000 toegeneem, maar dit was nie nodig nie aangesien daar nou te veel voorraad voorhande is wat moontlik gou uit die mode sal gaan. ✓✓

9

4.2.5 **Lewer kommentaar op die % opbrengs wat die onderneming verdien het. Temba is baie tevrede met sy opbrengs, maar Jolene is teleurgesteld. Verduidelik waarom hulle so voel. Haal finansiële aanwysers (werklike syfers of persentasies) aan om jou antwoord te staaf.**

Verwagte antwoorde:

- Die % opbrengs op die besigheid het vanaf 26,4% tot 29,8% gestyg. Dit is noemenswaardig hoër as die opbrengs wat op alternatiewe beleggings, soos vaste deposito's of aandele, verdien kan word. ✓✓
- Temba se opbrengs het noemenswaardig gestyg vanaf 24% tot 38,1% wat baie meer is as alternatiewe beleggings. Dit is as gevolg van die styging in sy salaris van R60 000 en hy verdien nou ook 'n bonus van R83 000. ✓✓✓
- Jolene se opbrengs het vanaf 28,9% tot 23,1% gedaal. Sy sal hiermee teleurgesteld wees aangesien sy haar kapitaal met R200 000 verhoog het en haar kapitaalbydrae is nou dieselfde as Temba s'n en daar word aangeneem dat sy ook dieselfde ure as Temba werk, aangesien hul salarisse dieselfde is. ✓✓✓

8

TOTALE PUNTE
55

VRAAG 5**5.1 Verduidelik EEN ooreenkoms tussen 'n Kontantbegroting en 'n Geprojekteerde Inkomstestaat:**

Geldige verduideliking ✓✓

Albei skat of projekteer syfers vir die toekoms (verwagte syfers).
Albei is belangrike vorme van interne beheer in 'n onderneming.

Verduidelik EEN verskil tussen 'n Kontantbegroting en 'n Geprojekteerde Inkomstestaat:

Geldige verduideliking ✓✓

Die Kontantbegroting toon die verwagte kontantontvangste en betalings
Die Geprojekteerde Inkomstestaat toon die verwagte inkomste, uitgawes en wins.

4

5.2 Debiteure-invorderingskedule:

	Krediet- verkope	Des 2013	Jan 2014	Feb 2014
Sep 2013	30 000	2 100		
Okt 2013	40 000	14 000	2 800	
Nov 2013	40 000	12 000	14 000	2 800
Des 2013	64 000✓	12 160✓✓	19 200✓✓	22 400✓✓
Jan 2014	36 000		6 840	10 800
Feb 2014	36 000			6 840
	bewerking ✓	40 260	42 840	42 840

8

5.3 Identifiseer die syfers in die Kontantbegroting wat deur A tot H aangedui word.

A = R538 ✓	E = R700/0,06 x 12 = R140 000 ✓✓✓ een deel korrek
B = R26 798 ✓	F = 96 000 x 100/160 = R60 000 ✓✓
C = R26 798 ✓ sien B hierbo	G = R 19 200 ÷ 4 x 3 x 1,03 = R14 832 ✓✓✓ een deel korrek
D = 33⅓% x R96 000 = R32 000 ✓✓	H = R900 x 1,1 x 1,1 = R1 089 ✓✓

15

5.4 **Hoekom sal die werkers so voel? Noem TWEE punte.**

Enige twee geldige punte, bv. ✓✓ ✓✓

- Hulle salarisse het met slegs 3% gestyg wat nie met inflasie ooreenstem nie
- Hulle sal harder of langer ure moet werk aangesien een werker nie vervang is nie
- Hulle het oor die Desember tydperk sonder 'n breuk gewerk en hulle kan dalk voel dat hulle nie waardeer word nie.

Wat kan Wesley vir hulle sê om die probleem op te los? Noem EEN punt.

Enige een geldige punt, bv. ✓✓

- Hy kan noem dat hy hulle salarisse later in die jaar sal hersien en later 'n verdere verhoging of 'n bonus sal gee, indien verkope styg
- Die kontantvloei van die besigheid is onder stres want hy het die lening vergroot
- Hulle moet verstaan dat die besigheid dit nie kan bekostig om 'n groot verhoging te gee nie; indien die besigheid meer uitgawes aangaan, sal dit dalk moet toemaak en in daardie geval kan hulle almal hulle werk verloor.

6

5.5 **Na jou mening, beheer Wesley die invordering van sy debiteure goed? Verduidelik, deur syfers aan te haal om jou mening te staaf.**

Verwagte antwoord:

Nee, want hulle behoort almal hulle skuld binne 30 dae te vereffen. Slegs 50% van hulle doen dit. 8% van hulle betaal glad nie en word afgeskryf. Miskien moet hy nie net 'n 5%-korting gee indien hulle binne 30 dae betaal nie (nie in die huidige maand nie) om stadige betalers aan te moedig om hulle skuld in die maand na die transaksie te betaal.

Uitstekende antwoord = 3 punte; Goed = 2; Bevredigend = 1; Foutief = 0.

3

5.6 **Lewer kommentaar op Huurinkomste en gee Wesley raad oor EEN punt.**

Enige geldige antwoord, bv. ✓✓

Wesley behoort teleurgesteld te wees aangesien hierdie bedrag R6 000 onder begroting is. Hy moet ondersoek instel oor waarom dit so is. Dit is moontlik dat die huurder nie betaal nie, of die huurder kon uitgetrek het. Wesley moet probeer om 'n meer betroubare huurder te kry.

Lewer kommentaar op Telefoonuitgawes en gee Wesley raad oor EEN punt.

Enige geldige antwoord bv. ✓✓

Hierdie uitgawe is R2 200 oor begroting. Wesley moet beter beheer uitoefen oor die gebruik van die telefoon. Hy kan kodes op die telefoon installeer om te kontroleer wie dit gebruik en werknemers vir persoonlike oproepe belas.

4

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 6

6.1.1

**GROOTBOEK VAN ALPHA SKRYFBEHOEFTEWINKEL
FINALEREKENINGE-AFDELING****HANDELSREKENING**

F1

2013 Feb	28	Beginvoorraad	✓ 245 000	2013 Feb	2 8	Verkope	✓ 1 532 900
		Aankope (960 000 ✓ - 26 000 ✓ - 6 300 ✓ + 54 000 ✓ + 4 800 ✓)	✓ 978 500			Eindvoorraad	✓ 302 000
		Vraggeld op aankope (35 000 ✓ + 4 800 ✓)	✓ 39 800				
		Doeanebelasing	✓✓ 21 600				
		Wins-en-verlies (Bruto wins)	☑ 550 000				
			1 834 900			Besonderhede -1; Maks -3	1 834 900

15

6.1.2 **Bereken die koste van verkope. Toon ALLE bewerkings.**

Sien 6.1.1 hierbo

$$\begin{array}{cccccc}
 \checkmark & \checkmark & \checkmark & \checkmark & \checkmark & \checkmark \\
 245\,000 & + & 978\,500 & + & 39\,800 & + & 21\,600 & - & 302\,000 & = & R982\,900
 \end{array}$$

6

6.1.3 **Bereken die winsopslag-% bereik.**

$$\begin{array}{ccc}
 \checkmark & & \checkmark \\
 \frac{550\,000}{982\,900} & \times & \frac{100}{1} = 56\% \\
 \checkmark & &
 \end{array}$$

3

6.1.4 **Die besigheid mik vir 'n winsopslag-% van 65%. Gee TWEE moontlike redes waarom die werklike winsopslag-% van die beoogde winsopslag-% verskil.**

Enige twee geldige redes, bv.

✓ ✓

- Handelskortings aan klante gebied
- Diefstal van voorraad
- Foute in die prysvasstelling van voorraad

2

6.2

	Pete se winkel	Jack se winkel	Sam se winkel
Probleem geïdentifiseer (met syfers)	Identifiseer een probleem ✓ Syfers ✓ Inkomste van sy verkope is R1 000 kort. Behoort te wees: $R7,50 \times 1\,960$ bottels = R14 700.	Identifiseer een probleem ✓ Syfers ✓ Sy eindvoorraad is 100 bottels kort. Behoort te wees: $600 + 1\,600 - 1\,820 = 380$ bottels.	Identifiseer een probleem ✓ Syfers ✓ Hy verkoop nie veel voorraad nie. Uit 1 300 bottels verskaf, is slegs 400 verkoop. Miskien werk hy nie hard genoeg nie. Die bruto wins op 400 bottels is slegs R1 000 wat net sy loon dek.
Voorgestelde oplossing van die probleem	Een geldige oplossing ✓ Kontroleer sy interne beheer oor kontant. Kollekteer kontant op 'n daaglikse basis. Trek die R1 000 van sy loon af.	Een geldige oplossing ✓ Kontroleer sy interne beheer oor voorraad. Trek $100 \times R5 = R500$ van sy loon af.	Een geldige oplossing ✓ Kontroleer die winkel elke dag teen toevallige tye om te sien of Sam aan diens is. Reik kleiner hoeveelhede voorraad aan die winkel uit. Stel ondersoek in of die winkel na 'n ander plek toe moet skuif.

9

TOTALE PUNTE
35